

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 271

פרשת ויגש | תורה לשמה - רפואה לכל

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 לב יודע מרת נפשו .....
- 2 שכחה, דבר המצוי .....
- 8 אין אדם עובר עבירה .....
- 12 תורה ורק תורה! .....
- 17 למה זכה יהודה? .....
- 18 הכלי - ביטול לרצון השם! .....
- 19 בסוד עבדיך .....
- 21 וירד יהודה מאת אחיו .....
- 22 מעשה תמר .....
- 23 קחו מזמרת הארץ .....
- 24 כלל גדול - דיבור מפסיד מורא .....
- 25 מעלת מצות כיבוד אב ואם .....
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זחורה ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולהבריל לבדיקה והצלחת
יואל ושרדלי ממון הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולהבריל להצלחה בגשמיזות ורוחניות
ל דוד דוד הי"ו
ולכל משפ' מורחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

לב יודע מרת נפשו

יוסי הביט בו והרהר: 'הוא נראה לי דמות חביבה. לא נראה לי שהוא יעביר עלי ביקורת, אני לא חושב שהוא יזלזל בי. אולי באמת כדאי לשתף אותו?'

המנקה התיישב בספסל והביט ביוסי בשתיקה.

להפתעתו הרבה של יוסי הוא חש ברוח של רוגע ושלווה הנושבת מכיוונו של המנקה.

יוסי פתח והשתפך: 'אני מודע לחולשה שלי. יש לי חולשה של גניבה. כשאני רואה ממון בלי השגחה, הלב שלי מתחיל לבעור בְּכַעַר נוראה, ואני פשוט לוקח...'

לאחר כל גניבה, הלב שלי נרגע, הלהט נכבה... והלב מתחיל שוב להתערב. הלב שלי מתחיל להכות אותי ללא שום רחמים, ללא שום חמלה - 'גב שפל שכמותך!...'

והיום, היום ראיתי ילד קטן שהלך לקנות ארטיק, ובלי משים נפל לו הכסף מן הכיס, ובמקום להחזיר לו לקחתי... שמעתי את הבכיות שלו, את

התפילה הסתיימה זה מכבר, המתפללים התפזרו לבתיהם, אך יוסי נותר לשבת במקומו כשראשו טמון עמוק בין זרועותיו.

צעדים קלילים נשמעו מהפתח. המנקה הקבוע נכנס לבית המדרש כשבידיו דלי ומגב. במרץ החל להזיז את הספסלים והשולחנות.

כשהגיע למקומו של יוסי פנה אליו ואמר: 'אני צריך לנקות את המקום, אתה יכול בבקשה לקום?'

יוסי הוציא את ראשו החוצה, ונעץ את עיניו האדומות פְּתוֹת במנקה.

המנקה שהתחלחל למראהו החל להמטיר שאלות: מה קרה? הכל בסדר אתך? אני יכול לעזור במשהו? כמה זמן אתה כבר יושב כאן?...

חיוך מריר עלה על פניו של יוסי. 'אתה לא יכול לעזור לי!'

אתה טועה! - אמר המנקה. 'אתה יכול לספר. אני יכול להקשיב. זו עזרה גדולה מאוד!'

המנקה הביט ביוסי, ושתק.
שניהם, יוסי והמנקה, ישבו יחד על הספסל ושתקו...

הצעקות שלו, והלב שלי נגמר, התפורר לפירורים. אין לי שום תקווה! אני אבוד. לעולם. לנצח נצחים!...

שכחה, דבר המצוי

להיעקר מהקדושה ולקבל את השפע מהטומאה¹, ובוודאי שצריך לבכות ולהתאנח על כך. אך זה כמעט ולא מועיל בשביל העתיד'...

לאחר דקות ארוכות שנדמו כנצח, פתח המנקה ואמר: 'נכון. אתה צודק גניבה זה דבר חמור מאוד מאוד. וכאשר גונבים גורמים

מעין החכמה

מצינורות השפע של הקדושה אשר הם בבחינת מים חיים ומתוקים, ולכן תמיד תהיה לו ברכה בעסקיו והם יפרחו וישגשו עד בלי די.

1. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, כי תצא - מאמר ו), וז"ל:

לעומת זאת, כשאדם מרמה את הבריות וגוזל אותם בכל מיני דרכים ומרויח את כספו שלא ביושר הוא מקבל את שפע פרנסתו מצינורות השפע של הטומאה והסטרא אחרא אשר הם צינורות נשברים המכילים מים רעים ומרים, ולכן סופו להצטער מאותו כסף ולאבד את כל מה שיש לו, כיון שהכסף שהרויח שלא ביושר מאבד ומכלה גם את מה שכבר הרויח ביושר.

בפרשת כי תצא נצטוינו: "אָבָן שְׁלִמָה וְצִדֵק יְהִי־לָךְ, אֵיפָה שְׁלִמָה וְצִדֵק יְהִי־לָךְ, לְמַעַן יֵאָרְכּוּ יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵי־יָדְךָ נָתַן לָךְ. כִּי תִנְעַבֵת ה' אֱלֹהֵי־יָדְךָ כָּל־עֵשָׂה אֲלֶה כָל עֵשָׂה עָוֹל" (דברים כה, טו-טז).

כעת נוכל להבין מדוע עסקים רבים, אשר על פניו הם מוצלחים ביותר, פתאום קורסים ונסגרים, בעוד שלצידם עסקים אחרים, הגרועים מהם בהרבה, פורחים ומשגשגים.

וכתב הגה"ק רבי יעקב חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיר כף החיים (סימן קנו - אות יב) בשם ספר מעבר יבק (שפת אמת - פרק כב) שהזהיר בזה לבניו היקרים בנועם מוסרו, וזה לשון קדשו:

הסיבה לכך היא, משום שהם נוהגים בעסק בדרכים לא ישרות ומרמים את הבריות וגוזלים אותם, וכך הם מכניסים לחשבון של העסק כסף שבא מהצינורות של הסטרא אחרא, וכסף זה מאבד את כל מה שיש להם.

ותזהרו לישא וליתן באמונה... כי הרויח שיהיה לכם באמונה הוא שפע הקדוש, ושכנגדו הוא שפע אל זר ח"ו ובא זה ומאבד את זה... ואל תונו שום אדם - שכל ממון שאינו של יושר הבא ליד האדם הוא מהשפעות הבאים מכח השטן ומצינורותיו הנשברים הבאים מכח הס"מ... וצינורות אלו לא יכילו מים חיים, והם מרים באחרונה לגוף, כי ודאי זה מאבד את זה'.

דוגמא לכך: שני אולמות עומדים זה לצד זה. שניהם גדולים ומפוארים, בשניהם יש

כלומר: כשאדם מרויח כסף ביושר ובהגינות הוא זוכה לקבל את שפע פרנסתו

כל זמן קצר הוא נצרך להגיע למוסך. וכך הם הרויחו כסף גזול וטמא שבסופו של דבר כילה להם את כל העסק וגרם לו להיסגר. לעומת זאת, במוסך הראשון נוהגים תמיד ביושר, ולא מוציאים מהאנשים אפילו פרוטה אחת שלא בצדק, ולכן הכסף שהם מרויחים ביושר והגינות מביא להם ברכה גדולה לעסק.

אלו הן רק דוגמאות בלבד כדי להמחיש את הענין המדובר, ומהן צריך כל אחד להקיש לכל תחום אחר בעולם העסקים ומקורות הפרנסה השונים ולהבין שכאשר נוהגים בעסק בדרכים עקלקלות ומרמים את הבריות וגוזלים אותם, בזה מחברים את העסק לצינורות הנשברים של הסטרא אחרא כ"ל ודבר זה מסלק את הברכה של ה' מאותו עסק וגורם לו לקרוס בהמשך הזמן.

אולם כאשר נוהגים בעסק אך ורק ביושר והגינות, אפילו כשלפעמים כרוך הדבר גם בהפסדים כספיים, בזה מתברים את העסק לצינורות השפע של הקדושה הזורמים תמיד, ולא תיפסק ממנו הברכה לעולם.

והנה בסמוך למצוה זו לנהוג ביושר והגינות בעסקים, מצוה התורה: "זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ יְעֻזְבֵּל בְּיַדְךָ בְּצֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם" (דברים כה, יז). ובדבר הקשר בין שתי המצוות מפרש רש"י: 'אם שיקרת במדות ובמשקלות הוי דואג מגירוי האויב'.

והכוונה בזה היא, שכל המציאות שיש לעסק אויבים גשמיים או רוחניים הגורמים לו להיות כושל זה רק משום שמתנהגים שם בחוסר הגינות ומשקרים את הבריות, ומשום כך ה' שולח לאותו עסק כל מיני 'עמלקים' שיזיקו לו. אולם כאשר העסק מתנהל ביושר ובהגינות ה' שומר עליו מכל משמר ולא נותן לשום אויב שבעולם להזיק לו חלילה, ומצוה שם את ברכתו.

גן יפה עם פרחים ומזרקות מים וכו' וכו', ובכל זאת, אולם אחד עובד ללא הפסקה ממש, בכל יום יש בו מספר אירועים, ואילו האולם השני שלצידו יבש כחרס ואנשים אפילו לא מתעניינים בו, עד שלבסוף בעל האולם נאלץ לסגור אותו כדי שלא לספוג הפסדים.

הסיבה לכך היא, משום שבאולם זה כנראה נהגו שלא ביושר, וכשנותר להם אוכל מאירועים של ימים קודמים הם לא היסטרו לחמם אותו שוב באירוע של היום, וכן להוציא לחמניות של אתמול ושלשום, וזאת על אף שבעל האירוע שילם במיטב כספו על אוכל טרי והשתדל לעשות הכל שיגישו למוזמנים שלו את הטוב ביותר. ומכיון שהם נהגו שוב ושוב שלא ביושר והרויחו כסף טמא - בא כסף זה וכילה את מה שהיה להם עד שנסגר האולם.

לעומת זאת באולם הראשון לא נהגו בדרכים עקלקלות. אוכל שנשאר זורקים או מחלקים לגמ"ח אבל בשום אופן לא מוציאים באירוע אחר. אדם שילם במיטב כספו ולכן גם בעל האולם נותן לו את המיטב. ומכיון שנהגו בישירות הרויחו כסף קדוש שהביא עמו ברכה מרובה לעסק.

דוגמא נוספת לכך: שני מוסכי רכב עומדים זה לצד זה. בשניהם ישנם עובדים מקצועיים ביותר, ובכל זאת מוסך אחד מצליח ביותר, ואילו המוסך השני הולך ומדרדר עד שנסגר לגמרי.

הסיבה לכך היא, משום שבמוסך זה נהגו שלא ביושר, וכשבא לפניהם אדם תמים והפקיד בידם את רכבו בגלל תקלה קטנה, הם הסבירו לו שיש לו תקלה רצינית ביותר ברכב שהתיקון שלה עולה הרבה כסף, ובנוסף לכך הם גם דאגו לפרק מרכבו כל מיני חלקים חדשים וטובים והרכיבו במקומם חלקים ישנים וגרועים, ובכך 'הרגו' לו את הרכב, ומאותו יום

'הגמרא הקדושה' - המשיך המנקה ואמר - 'מגלה לנו סוד נפלא' דבשעת יצר הרע לית דמדכר ליה ליצר הטוב'. פירוש: **בשעה שהיצר הרע מפתה את האדם לעבירה, אין מי שיזכור את היצר הטוב!**

ונרחיב יותר:

כאשר מתעורר בלב האדם רגש וחמדה לאיזו שהיא תאוה, הוא לא יכול להנצל ממנה על ידי שיזכיר לעצמו שזה דבר אסור. **'כי אין כח בתודעת האסור להפריש את האדם מרע'**.²

'בעידנא דיצר הרע' - 'כאשר נכנס באדם רוח שטות, הרוח שטות מרמה אותו ומשבשת את דעתו, בדמיונו ש'לא נורא' אם יעבור עבירה זו, ועדיין נשאר ביהדותו'...

בשעת הנסיון מתעמם הזכרון ונחלש, והאדם שוכח את הידיעות שלמד, ושוכח את כל האנחות שנאנח... **ולכן** אמרתי שזה כמעט ולא מועיל בשביל העתיד.

'אז מה עושים? איך אפשר להתמודד עם חמדת ותשוקת הלב? - שאל יוסי.

'למה זה לא מועיל? - שאל יוסי.

'כדי להסביר אני צריך מסכת נדרים'. **והמנקה** קם ממקומו והלך להביא מסכת נדרים... יוסי עקב אחרי הילוכו והרהר לעצמו: 'מי יודע, אולי המנקה הזה יצליח לנקות גם אותי?'

המנקה פתח את הגמרא (נדרים לב): והחל לקרוא:

אמר רמי בר אבא, מאי דכתיב: "עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסבב אתה ובנה עליה מצודים גדלים. ומצא בה איש מסכן חכם ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא" (קהלת ט, יד-טו).

'עיר קטנה - זה הגוף. **'אנשים בה מעט'** - אלו האברים. **'ובא אליה מלך גדול וסבב אתה'** - זה יצר הרע.

'ובנה עליה מצודים גדלים' - אלו העוונות. **'ומצא בה איש מסכן חכם'** - זה יצר הטוב.

'ומלט הוא את העיר בחכמתו' - זו התשובה ומעשים טובים. **'ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא'** - דבשעת יצר הרע דמדכר ליה ליצר הטוב.

מעין החכמה

2. לשון הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (סוד ה' ליראיו - עמוד שג).

התורה שלו לראות את המציאות בצורה האמיתית שלה.³ ואם תסכים נלך אליו.

'אני לא יודע, אבל אני מכיר יהודי תלמיד חכם גדול, שזכה בעקבות יגיעת

מעין החכמה

התקשיתי להבין במה המדובר. אימצתי את מוחי ולא עלה בזכרוני שום דבר. מעולם לא היו לי עסקים בלתי חוקיים בהמרת מטבע זר. אמנם עסקתי בהתרמות לטובת מוסדות צא"י (ר"ת צעירי אגודת ישראל) והחינוך העצמאי, אולם הקפדתי שלא לקחת את הכסף ביד, תמיד ביקשתי מהתורמים שיעבירו את הכסף ישר לחשבון הבנק של המוסדות שלמענם נתרמה התרומה.

לבסוף נזכרתי במקרה אחד, שנדבן שביקר יחד אתי בכפר הנוער 'שדה חמד' נתן לי תרומה עבור כפר הנוער. התרומה היתה בסכום של אלפיים דולר ולא שני מיליון דולר [הבדל קטן!]. הוא נתן לי צ'ק על חמשת אלפים דולר, וביקש שאת ההפרש, בסך שלשת אלפים דולר אתן לבן משפחתו המתגורר בארץ ישראל.

התחלתי לחפש בניירותי, ומצאתי את הקבלה של בנק דיסקונט המאשרת את הפקדת הצ'ק האמור, בסכום של חמשת אלפים דולר, בחשבון של כפר הנוער שדה חמד. נרגעתי.

במוצאי שבת כינסתי מסיבת עיתונאים בביתי. סיפרתי להם שהידיעה שפורסמה ביום ששי בעיתונות קשורה אלי, וכי מזכיר הכנסת הודיע לי שביום שני עלי להופיע בוועדת הכנסת כדי לענות על שאלות חברי הוועדה ולהביע את עמדתי בקשר לכך. לאחר מכן הצגתי בפניהם את הקבלה של בנק דיסקונט. העיתונאים נדהמו. נתתי לכל אחד מהעיתונאים גלופה מהקבלה. (באותם הימים ארכה הכנת הגלופה זמן רב, וכדי שהעיתונאים יוכלו להדפיס צילום מהקבלה כבר למחרת בבוקר, הקדמתי והכנתי את הגלופות עוד בערב שבת).

3. **ובענין** זה נספר:

הגה"ק רבי יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק, 'הרב מבריסק' זיע"א, נפטר בערב יום הכיפורים תש"כ.

כעבור 31 שנה כתב הגאון הרב שלמה לורנץ מאמר לזכרו, ופרסמו ב'דגלנו' (גליון שמח - עמוד 9), וז"ל:

[**במאמר** מוסגר: הרב שלמה לורנץ שימש חבר כנסת מטעם 'אגודת ישראל' במשך 33 שנה].

חכמתו הרבה, חכמת התורה, של מרן הגאון מבריסק זיע"א, היתה ידועה ומפורסמת לכל. במקרים רבים היתה לי הזדמנות לעמוד על חריפות ועומק הבנתו. אספר סיפור אחד מני רבים, שאירע עמי, על מנת ששניג משהו מחכמתו העמוקה ותפיסתו החריפה...

היה זה כשנתים או שלש לאחר שנבחרתי לחבר כנסת. ביום ששי אחד הופיעה ידיעה בכל העיתונים שכותרתה היתה: 'היועץ המשפטי הגיש בקשה להסרת חסינותו של חבר כנסת בגין הברחת שני מיליון דולר'.

כאשר קראתי את הידיעה לא יכולתי להעלות על דעתי שמא הכוונה אלי. שעה קלה לאחר מכן התקשר אלי מזכיר הכנסת, משה רוזטי, והודיע לי שהיועץ המשפטי חיים כהן, הגיש למזכירות הכנסת בקשה שתפתח בהליכים להסרת חסינותי, וכי בהתאם לכך יתקיים ביום שני בבוקר דיון בוועדת הכנסת בקשר לבקשתו של היועץ המשפטי.

שאלתי את משה, במה מדובר?

והוא השיב שהכוונה היא לידיעה שהופיעה בעיתונות על הברחה של שני מיליון דולר.

משפט. המשפט ימשך שנה, שנה וחצי, ובזמן המשפט כל העיתונים יִדְחָחוּ, מדי יום ביומו, על האשמות המיוחסות לך. ואתה, כנראה, שוכח שבעוד זמן יתקיימו בחירות. את המשפט ימשכו באופן כזה שהוא יסתיים רק לאחר הבחירות, ואפילו המפלגה שלך תסרב להעמיד אותך ברשימת המועמדים, בנימוק שאתה עומד במשפט וזה זיקק לרשימה. רק לאחר הבחירות יזכו אותך ויבקשו ממך סליחה, וכך תפתרו מנציג שרצו להתפטר ממנו...

כמובן שקיבלתי את דברי מרן, והוא שאל: אם כן תסכים אתי שאסור לך לוותר על חסינותך? אמרתי: כן.

'אם כן, שאל, 'מה תגיד בוועדה?' התחלתי לחשוב ואמרתי: אומר לחברי הוועדה שאינני מסכים להסרת החסינות מפני שמדובר בעלייה, ומאחר ועצם הדבר שיבררו את החשדות כלפי בבית המשפט פוגע בכבודי, אני מבקש לעשות את הברור מיד בוועדת הכנסת.

אמר לי מרן: לא טוב! הם יפעילו עליך לחץ כל כך כבד שלא תוכל לעמוד בו. כל החברים בוועדה יאמרו לך שאתה צודק, אבל יבקשו ממך שתסכים להסרת החסינות כדי להוכיח בפומבי, בפני בית המשפט, שאתה חף מפשע.

חשבתי על דרך אחרת ואמרתי: שתנועתי, אגודת ישראל מתנגדת להסרת חסינותי מפני שהדיון בבית המשפט יפגע בכבוד התנועה. כך, הסברתי, אגרום שהלחץ לא יופעל עלי, כי העניין הוא לא רק שלי אלא של כל התנועה.

אולם גם על כך אמר מרן: לא טוב! כי הם יבקשו מהתנועה שתסכים, ואני אומר לך שאגודת ישראל לא תוכל לעמוד תחת הלחץ והם יסכימו.

אם כן, אמרתי, אין לי עצה.

למחרת היום, ביום ראשון בבוקר, יצאה כל העיתונות ללא יוצא מן הכלל, לטובתי. אפילו אלה שניצלו כל הזדמנות לפגוע בנציגים החרדים, כולם היו לצידי, כולל העיתון 'העולם הזה' של אורי אבנרי. וכנגד היועץ המשפטי הטיחו העיתונים דברים קשים על השטחיות וקלות הדעת שגילה, וטענו שזהו דבר שלא יעשה לבקש הסרת חסינות מבלי לבדוק את ההאשמה.

ביום ראשון נסעתי למרן הרבי מבריסק וסיפרתי לו את כל הסיפור, ואמרתי לו שהדבר היחיד שיכול לעלות על דעתי הוא הציק של חמשת אלפים דולר והנה הקבלה. כמו כן יִדְחָחְתִּי למרן על כך שכל העיתונות יצאה לצידי.

שאל אותי מרן: מה בדעתך לעשות מחר בישיבה של וועדת הכנסת? עניתי שבוודאי אסכים להסרת החסינות כיון שאני יכול להוכיח את האמת בבית משפט בצורה המשכנעת ביותר.

אבל מרן אמר לי: 'אני אומר לך שלא תסכים בשום אופן'.

'מדוע לא' - שאלתי. 'הרי אין לי ממה לחשוש שכן הדברים ברורים שחור על גבי לבן, ומלבד זאת, אם לא אסכים הרי יחשדו בי שמא יש דברים בגוי'.

אומר לך מדוע לא תסכים להסרת חסינותך - ענה מרן והסביר בחכמתו העמוקה: היועץ המשפטי יודע בדיוק שלא היו דברים מעולם. אלא שהוא רוצה לראות אותך מוחץ לכנסת. אתה מפריע להם, נציג חרדי בכנסת, צעיר ונמרץ, היוצא חוצץ נגד כל מה שצריכים לצאת, עבורם הוא פנים חדשות, הם לא רגילים לכך ולכן החליטו להיפטר ממך...

'כיצד ירשיעו אותי, הרי אני חף מפשע?' - שאלתי.

ומרן הסביר: אתה בתמימותך תסכים להסרת החסינות, והיועץ המשפטי יגיש נגדך

אני מסרב להיענות לבקשתו הבלתי מוצדקת של היועץ המשפטי. אני רואה בכל הענין עליה חמורה, אינני צריך לסייע ליועץ המשפטי להציל, אפילו במדה הקטנה ביותר, את כבודו אחרי שנכשל. והיות שאתם, חברי הכנסת, משוכנעים בצדקתי, וכפי שכבר שמעתם מחיים שלא היו דברים מעולם, אני מבקש לדחות את הבקשה להסיר את חסינותי.

אחרי שסיימתי את דברי החל הדיון. ולהפתעתי - ובעצם, אחרי ששמעתי את חכמתו של מרן כמי שרואה את הנולד, לא כל כך הופתעתי - חברי כנסת בזה אחר זה פנו אלי וביקשו ממני שאסכים לוותר על חסינותי. את בקשתם נימקו בכך שזהו המקרה הראשון שהוגשה בקשה להסרת החסינות, ויש טעם בדבריו של היועץ המשפטי שיהיה זה אך לכבוד הכנסת בכך שהיא מסכימה להסרת חסינותו של אחד מחבריה, ואינה פועלת לטובתו כחבר אלא מעבירה מרצונה את הדיון לבית משפט.

טוב לא נלאה אתכם בכל מה שקרה שם, אך הלחץ שהופעל עלי היה נורא ועצום. הלחץ הגיע מכל חברי הכנסת שנכחו שם. אך אני סירבתי שוב ושוב...

בסופו של דבר כשראו שאני עומד על דעתי שאלו אותי מדוע, הרי אם אתה באמת נקי מדוע אינך מוכן להיענות לבקשת חיים כהן?

והשבתי להם: אסביר לכם, כנציג חרדי, אינני עושה שום דבר מבלי לשאול רב ומורה הוראה. ואכן שאלתי והוא אמר לי בתור פסק דין שאסור לי להסכים להסרת החסינות, כיון שמאחורי הבקשה הזאת מסתתרת כוונה לבזות ולהכפיש את שמה של היהדות החרדית, על ידי העמדתי במשפט ללא כל הצדקה. ולפסק הדין הזה אני חייב לציית!...

וכך, בסופו של דבר, נשארתי עם החסינות.

אומר לך מה לעשות - אמר מרן: תאמר להם ששאלת, כפי שאתה רגיל, שאלה לגדול בישראל, והוא פסק לך שאסור לך להסכים להסרת חסינותך, כי עצם העמדתך למשפט מהווה פגיעה ביהדות החרדית.

טוב, אעשה בהתאם, אמרתי.

אבל - שאל מרן - אתה מבטיח לי שרק את הדברים שאמרתי לך תאמר. וכמה שילחצו עליך תאמר שמעולם לא עברת על פסק דין וגם עכשיו אינך יכול לעבור עליו.

ביום שני התקיימה, כמתוכנן, ישיבת וועדת הכנסת. עם פתיחת הישיבה ניתנה רשות הדיבור ליועץ המשפטי חיים כהן כדי שינמק את בקשתו להסרת חסינותי.

להפתעת כולם פתח חיים כהן ואמר כך: אחרי שהגשתי את הבקשה נודע לי שטעיתי ונכשלתי. הסכום שחשבתי שהוחלף שלא כחוק הוחלף כדת וכדין, כפי שנודע לי ולכם היום בבוקר מהעיתונות. אני מבקש את סליחתו של חבר הכנסת לורנץ, אבל יחד עם זאת יש לי בקשה אליו שלמרות הכל יסכים להסרת החסינות על מנת שהבירור יתקיים בבית המשפט, וכך כולם ידעו שאמנם לא היה כאן שום דבר.

ומאחר וכבר הגשתי את הבקשה - המשך חיים כהן ואמר - אני חושש שאם וועדת הכנסת תחליט שלא להסיר את חסינותו של ח"כ לורנץ, יוכל מישהו לחשוב ולומר שחברי הכנסת מחפים זה על זה. אין לח"כ לורנץ לחשוש מפני הסרת חסינותו מפני שאני בעצמי אגיד בבית המשפט שטעות היתה בידי, כפי שאמרתי כאן.

תדהמה גדולה השתררה בחדר הישיבות של וועדת הכנסת. לאחר שסיים היועץ המשפטי את דבריו ביקשו ממני שאביע את עמדתי. עשיתי כפי שהורה לי מרן ואמרתי כך:

יוסי הסמיק... 'אני מתבייש ממנו'. **וילכו** שניהם יחדיו...

הם הגיעו לרב. ויוסי סיפר ובכה, סיפר ובכה.

הרב שמע את דבריו של יוסי ושתק.

שלתם, הרב, יוסי והמנקה, ישבו יחד מסביב לשולחן ושתקו...

המנקה הביט ביוסי בעינים משתתפות, והסביר: 'כשהולכים לרופא לא מתביישים ממנו ועושים כל מה שהוא אומר. כך, וכל שכן, וקל וחומר, כשהולכים לחכם - שהוא רופא הנפשות - שאסור להתבייש ממנו.'

אין אדם עובר עבירה

ומצאנו לבעל התניא' - המשיך הרב ואמר - 'שהאריך בביאור כל הסוגיא הזו, וכך הוא ביארי':⁵

להבין ענין מה שאמרו רז"ל: 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות'. דהנה אנו רואים בחוש בכל דבר תאוה שיתאוה האדם, הנה הגם שיהיה האדם חכם גדול בשאר דברים, בכל זאת כאשר תתעורר בו התאוה, הנה באותה שעה הוא יעשה כשוטה! וחכמתו תסתלק ממנו בהכרח בשעה שמתאוה לאותו הדבר!

זה הדבר, מנוסה בכל האנשים, וגם לחכמים גדולים גיע השטות בזה כמו לטיפשים...

ולכאורה יפלא דבר זה, מאיזה טעם יסתלק שכלו בענין ההוא שמתאוה לו?⁶

לאחר דקות ארוכות שנדמו כנצח, פתח הרב ואמר: 'נכון. אתם צודקים. כאשר מתעורר בלב האדם רגש וחמדה לאיזו שהיא תאוה, הוא לא יכול להנצל ממנה על ידי שיזכיר לעצמו שזה דבר אסור. **כי אין כח בתודעת האסור להפריש את האדם מרע.**

כאשר מתעורר בלב האדם רגש וחמדה לאיזה דבר, הרי הוא נמצא בסכנה עצומה, שמא תתגבר עליו 'הרוח שטות'⁴ ותכניע אותו'.

'אבל למה?' - שאל יוסי. 'למה אין כח בתודעת האסור להפריש את האדם מרע?' **'שאלה** טובה מאוד', החמיא הרב ליוסי.

מעין החכמה

5. **מאמרי** אדמו"ר הזקן - תקס"ו (חלק א, עמוד תג - ד"ה להבין ענין מה שאמרו רז"ל אין אדם).
6. **סיפר** הגאון הרב מרדכי גרליץ שליט"א (צנתרות הזהב, חלק ב - עמוד שכה), וז"ל:

4. **זה** לשון הגמרא הקדושה (סוטה ג): 'ריש לקיש אמר, אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות!'

מסילות אל הנפש

פרשת ויגש - אין אדם עובר עבירה

והוא פלא גדול, שהרי בגמרא מוזכר הַלֵּל בתור צדיק גדול ונשגב!...

כשמוע בעל הבית את ה'קושיא', קפץ ממקומו כנשודך נחש ותוך שהוא רוקע ברגליו קרא:

'עם ארצות כזו טרם שמעתי מעודי! אני עוד אלמד את הפרנס לקח בל יִשְׁכַח, על האורח הבור והנבער ששיגר אלי! הוא עוד יתן את הדין על כך!...'

'הירגעו נא! - משך רבי זושא בשרוולו של המארח - יש לי גם תירוץ על הקושיא. אולי יישר הוא בעיניכם!...

לאחר שנה קמעה מזעפו, ניאות המארח לשמוע את התירוץ שבפי האורח.

'הלל הזקן, היה כידוע עניו גדול - החל רבי זושא לשטוח את תירוצו - 'ישנם אנשים, אשר בדרך כלל אינם עונים כלל ועיקר ושומרים על כבודם מכל משמר. אמנם, בהגיעם לידי עבירה, מוכנים הם להתבזות בתכלית הביזוי, להשפיל את עצמם עד עפר, ולכרות, אפילו, ברית שותפות עם שני פורצים נכריים, כדי לפצח בצוותא את קופת הקהל ולגנוב את תכולתה!...

הוא שהכתוב אומר: "כִּי הֵלֵל רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת נַפְשׁוֹ" (שם), בבואו למלא את תאוות השפלה, נהפך הרשע להיות ענותן כהלל!...

אך שמע בעל הבית את ה'תירוץ', מיד נשתנו פניו ככרום, הוא האיץ להגיש מים אחרונים ומיהר לברך ברכת המזון. כתום הסעודה, כאשר נפרד רבי זושא ויצא ללכת אל עבר בית המדרש, שם אמור היה ללון על ספסל במבואה, יצא בעל הבית חרש בעקבותיו.

'במטותא מכם, יהודי קדוש! - לחש בעל הבית על אזנו בחוץ - 'מאחר ונוכחתי לדעת

רבות ומגוונות היו הדרכים, בהן השתמש הגה"ק רבי זושא מאניפאלי זיע"א, כדי להחזיר יהודים - קהלים כיחידים - בתשובה שלימה. אין סוף אמצעים עמדו לרשותו לשם כך, נפלאים ונעלים כל אחד לעצמו, לא ראי זה כראי זה!...

והנה, פעם אחת, באחד ממסעיו, נקלע רבי זושא לעיר זרה בערב שבת, באין לו גואל ומודע, אשר יזמינו לשבות שבת במעונו. בדלית ברירה, פנה אל פרנס הקהילה, אשר אחראי היה מתוקף תפקידו על הכנסת האורחים הנקלעים לעיר, והלה הפנה אותו לסעוד על שולחנו של אחד מבעלי הבתים שבעיר.

במהלך סעודת השבת, פנה המארח אל רבי זושא וביקשו, כי יכבד את השולחן באמירת דבר תורה, כנהוג. נענה רבי זושא, בשפלות רוחו הנודעת, ואמר:

'יהודי פשוט אנכי, ואמירת דבר תורה היא למעלה ממדרגתי!'

התקצף בעל הבית וקרא בזעף:

'חוצפתו של פרנס! הזהר הזהרתי אותו זה כמה פעמים, לבל ישגר אלי אורחים, כי אם תלמידי חכמים - והנה עמד ושיגר אלי עם הארץ כגון זה. שלם ישלם בעד כך!...'

'אל בחמתכם! - ניסה רבי זושא להרגיע את בעל הבית הזועם - 'הפרנס אינו אשם מאומה, ואם תרצו דוקא, אוכל להשמיע לכם דבר תורה על פסוק בתהלים, שכן נוהג אני לומר תהלים כפעם בפעם!'

קינח המארח את הזיעה ממצחו, התנשם והתנשף בכבידות, והואיל להטות אזנו לשמוע את דבר התורה שבפי האורח.

'במזמור י בתהלים' - פתח רבי זושא - נאמר: "כִּי הֵלֵל רָשָׁע" (תהלים י, א),

אך הענין הוא כזה:

בשעה שעלה ברצונו יתברך לברוא את עולמו, בראו שיתנהל בצורה של נתינה וקבלה. והיינו, שכל תנועת העולם תהיה על ידי נתינה וקבלה² (ראה הערה).

והנה בשעה שהאדם נותן, הרי הוא מכוונה בשם 'דוכרא' (זכר), והוא במצב של גילוי הארת המוחין - 'מוחין דגדלות'.

ואילו בשעה שהאדם הוא מקבל - הרי הוא מכוונה בשם 'נוקבא' (נקבה), והוא במצב של העלמות הארת המוחין - 'מוחין דקטנות'.

וזה הסיבה שבשעה שהאדם מתאווה לדבר מסויים, נכנסת בו רוח שטות.

לפי שבאותה שעה שהוא מתאווה הרי הוא הופך להיות 'מקבלי', שהרי הוא רוצה לקבל תענוג מאותו הדבר.

מעין החכמה

7. כך כתב הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זיע"א (מכתב מאליהו, חלק א - עמוד 32):

כאשר ברא אלקים את האדם, עשה לנותן ונטול. כח הנתינה הוא כח עליון ממדות יוצר הכל ברוך הוא, שהוא מרחם ומטיב ונותן, מבלי לקבל דבר בתמורה. וככה עשה את האדם, ככתוב: **בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת-הָאָדָם** (בראשית ט, ו), כי יוכל לרחם ולהטיב וליתן.

אבל כח הנטילה, הוא אשר יתאוה האדם למשוך אליו את כל הבא בתחמומו, כח זה הוא אשר יקראוהו בני האדם 'אהבת עצמו', והוא שורש כל הרעות.

והקב"ה דורש מן האדם שיהיה מן הנותנים.

שנתינתו תהיה רבה ונטילתו מועטת. וגם המעט אשר יקח, מוכרח הוא בו, למען שיתאפשר לו הנתינה וההטבה, משאת נפשו.

נמצאת אומר, כי גם נטילתו ממקור קדוש יאתה, מחפץ הנתינה, ולא יגע ברעה - כח הנטילה - לעולמים...

כי רוח הקודש מדברת מתוך גרוכנס, מבטיח אני בהן צדק, כי מיד לאחר השבת אשיב את הגזילה למקומה, פרוטה לא תעדר. רק הואילו נא בטובכם, לבלתי גלות את הרז לאיש. ישאר נא הסוד כמוס בחביונכם לעד ולנצח נצחים, ובל יודע, חלילה, כי ידי היתה במעל הזה!...

אך רבי זושא לא הניח לאיש להיפטר במחי יד. הוא עיכבו עמו לשעה ארוכה, והשמיע באזניו שיחת מוסר היורדת חדרי בטן. ביני לביני התברר, כי לא היה זה, כמובן, החטא הראשון שנכשל בו, וכי קופה של חטאים קודמים, נוראים וחמורים, כבר תלויה לו, לאותו בעל הבית מאחוריו. לא בבת ראש נהפך אדם מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ונוחת לדיוטא כה תחתונה.

ושיחתו של רבי זושא לא היתה לריק. בלבו של האיש נפתחו שערי תשובה לרווחה, וכל מילה שיצאה מפיו של רבי זושא, קנתה בקרבו שביתה וחוללה מהפכה לטובה. עד שנטש רבי זושא את העיר, היה כבר אותו אדם בעל תשובה מושלם, וכל ימיו לא חדל לברך את רבי זושא, אשר הצילו מרדת שחת והעמידו על רגליו.

שמכיון שהוא נעשה 'מקבל', הרי כל רצונו ותשוקתו הוא לקבל הנאה מהדבר הזה, והרצון והתשוקה מְעַנְיִים את עיניו שלא יוכל לראות את האמת - "כִּי הִשְׁחַד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים" (דברים טז, יט).⁸

זוה אשר מסלק את חכמתו ממנו...

וממילא הוא נעשה בחינת 'נוקבא' (מקבל) לגבי הדבר שמתאוה לו...

ונחזור שוב: בשעה שהאדם מתאוה הרי הוא נעשה בבחינת 'מקבל', והדבר שמקבל ממנו העונג הוא בחינת 'דכר' - משפיע.

ומכיון שכן, בהכרח שיעשה שוטה באותה שעה.

מעין החכמה

רבי יעקב הבטיח. הוא עוד הספיק לקרוא קריאת שמע, ונשמתו הסתלקה מהעולם, ועלתה לשמי מרומים...

שבועות ארוכים חלפו מאז...

לילה. חושך מוחלט, גם הירח כיסה את אורו. רבי דוד ישן במטתו, ובחלומו הופיע רבי יעקב ופניו מאירות ומבהיקות בנוגה מופלא...

'רבי, רבי קדוש! התגעגתי אליכם!"

אני יודע, אני חש בזה, ואני מתפלל עליך שהי' יעזור לך להשלים את שליחותך בעולם הזה. ועתה באתי לקיים את הבטחתי.

ובכן, דע לך, אחר פטירתי עלתה נשמתי למעלה והתייצבה בפני בית הדין הגדול של צבא מעלה, ושם עברו על כל תולדות חיי, על כל המעשים, הדיבורים והמחשבות, ומצאו שכולם היו כראוי, נקיים, זכים וקדושים.

והייתי צריך להיכנס לנן עדן להסתופף בצילם של צדיקי הדורות. אולם, חטא אחד בלבד שהיה לי - עיכב אותי מלהיכנס...

מה היה החטא? - התעניין רבי דוד.

ורבי יעקב המשיך: בתחילת כהונתי כדין בבית הדין, עברו עלי ימים קשים

8. סיפר הגה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע"א (ניצוצי התורה - דברים עמוד קצו, לגאון רבי אהרן פרלוב), וזתו"ד:

הגאון רבי יעקב, שימש כדיין בעירו שנים רבות. כל ההלכות המורכבות והמסועפות שבשולחן ערוך היו שגורות על לשונו, ובכל מקרה שהגיע לפניו, ידע למצוא את מקורו ודינו בשולחן ערוך.

מלבד גאונותו העצומה, יצא שמו לשם ולתהילה, כאדם ישר הגון ואמיתי, שדעתו מעורבת בין הבריות.

והנה, הגיע היום האחרון...

רבי יעקב, שכב במיטה ופניו חִרְוּת. בפתח החדר עמד רבי דוד וביקש רשות להיכנס. והוא נכנס...

רבי דוד פרץ בבכי: רבי, רבי! על מי אתם עוזבים אותנו?

רבי יעקב התחזק ואמר: אל תדאגו, הקב"ה אב הרחמים, ישלח לכם את שליחו הטוב, והוא ינהיג אתכם.

רבי דוד אזר עוז, וביקש: רבי! מבקש אני, מתחנן אנכי, אנא! התגלו אלי אחר פטירתכם וספרו לי על הקורות אתכם בעולם העליון!

'אתה מבין? - פנה הרב ליוסי ואמר -
 'בשעה שמתעורר לך בלב החשק
 והתאווה לגנוב, זה משפיע על המוחין
 שלך, ואתה שוכח מן הכל!'
'רבי! מה אעשה! עזור לי! - התחנן יוסי.
והרב הסתכל בעיניו הטובות על יוסי
 ואמר: 'בעזרת השם אני אנסה.
 ונתחיל בפרשת השבוע'.

תורה ורק תורה!

בפרשה שלנו, פרשת ויגש, מתודע
 יוסף אל אחיו - 'ויאמר, אני
 יוסף אֶחֱיִכֶם אֲשֶׁר מִכְרַתֶּם אֹתִי
 מִצְרַיִמָּה" (בראשית מה, ד).

מעין החכמה

הקב"ה שמע את תפילתי והמלאך השיבני לבית
 הדין. הם פנו אלי ואמרו: ניתן לך תיקון
 אחר, הם הביאו לי פטיש קטן והעמידו אותי בפני
 בנין עצום ורב ממדים, ואמרו לי תהרוס אותו,
 וכאשר תסיים תכנס למקומך בגן עדן...

התחלתי להכות בפטיש, הכאה אחר הכאה,
 ואחר עמל וזיע נסדקה אבן אחת...
 באותו רגע רפו ידי וחשתי בצער עצום: מי
 יודע כמה שנים יקח לי לנתץ את הבנין הזה,
 וכל השנים הללו אני לא ילמד תורה!?

אבל מיד התחזקתי: מדוע אני דואג?! הרי
 כשהייתי בעולם והתעטפתי בטלית
 והנחתי תפילין ונטלתי ארבעת המינים, וכי
 הייתי יודע מה אני עושה, אלא מכיון שידעתי
 שזהו רצון ה' קיימתי זאת בתמימות ובשמחה,
 ואם כן גם עכשיו רצונו של הקב"ה שאכה בפטיש
 על המגדל, ועלי לקיים זאת בתמימות ובשמחה!

הרמתי את ידי, מתוך שמחה, להכות על המגדל.
 והנה, פרח ונעלם לו המגדל, והכניסו אותי לגן עדן...

בזכות שרבי יעקב קיבל על עצמו לקיים את רצונו
 יתברך בתמימות ובפשטות, התמתקו
 ממנו כל הדינים, הסתלקו כל המקטרגים,
 והוא זכה ונכנס לגן עדן...

מאוד, רדיפות ובזיונות, ובעיקר חובות
 כספיים שסחבתי מימים עברו.

והנה, יום אחד הגיעו לפני לדין שני יהודים
 שהסתכסכו על שטח אדמה. הדין
 היה ארוך וסוער, ולא הספקנו לסיימו באותו
 יום. וקבענו להמשיכו למחר.

בדרכי לביתי הכנסתי את ידי לכיס המעיל
 ולהפתעתי מצאתי שם מעטפה סגורה,
 פתחתי אותה ושם היו מונחים כמה שטרות
 מגוהצים, ומכתב מצורף מאחד מבעלי הדין:
 תזכור אותי, אה...

ומכיון שהייתי בדוחק כלכלי עצום, לא
 עמדתי בנסיון ולקחתי את השוחד...

ואז, פנו אלי ואמרו לי: אשריך שכל ימך
 התנהגת בצדקות וביושר, אבל כאן, כדי
 להיכנס לגן עדן, צריכים להיות נקיים מכל
 חטא ועוון. ולכן נשלח אותך לגיהנם, ואחר
 שתטהר תקבל שכרך...

מלאך גדול הגיע והחל לקחת אותי לכיוון
 הגיהנם, התחלתי לצעוד לשם, וככל
 שהתקרבתי הרגשתי את החום הולך ומתגבר...

התחלתי לצעוק ולבקש רחמים: אנה ה',
 רחם עלי!

כאשר לומדים תורה זוכים להמשיך את אורו יתברך למטה, והאור הזה מזכך ומטהר את הנפש.

ולכן הוא קורא לבנו יהודה ומבקש ממנו: לך עתה למצרים והקם שם בתי מדרשות! אני רוצה שכאשר נגיע למצרים כבר יהיה לנו מקום מוכן ללימוד.

ועל ידי הלימוד יוכלו עם ישראל להחזיק מעמד. וגם אם חלילה תקרנה להם 'נפילות' והם יפלו בתאוות הזמן, יהיה להם מקום מוכן לנוס שמה.

ויהודה יורד למצרים ומקים שם בתי מדרשות.⁹

ובמאמר מוסגר:

ולאחר מכן הוא מבקש מהם: "מִהָרֹד וְעָלוּ אֶל-אָבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכֹל-מִצְרַיִם רְדֵה אֵלַי תַּעֲמֹד. וְיִשְׁבְּתָה בְּאֶרֶץ גִּשְׁשׁוֹן" (שם פסוקים ט-י)...

יעקב אבינו שומע את בקשתו של יוסף, ופניו עוטות דוק של דביקות - 'הגיע הזמן לרדת למצרים, זהו רצונו של הבורא. אך איך יוכלו צאצאי החזיק מעמד במצרים? מי יתן להם את כחות הנפש להתמודד עם החמדה והתאוה הבווערת במצרים?...'.

ולאחר הרהורים הוא מבין שהדרך היחידה להחזיק מעמד בנקודת היהדות היא אך ורק על ידי לימוד התורה!

מעין החכמה

שם, במצרים, חי יעקב אבינו חיים רוחניים בתכלית השלימות.

מאותו רגע התעטף ה'צמח צדק' בהרהורים...

כשהגיע, סוף סוף, בסוף הלימודים לביתו, ניגש אל סבו בעל התניא, ושאל:

סבא! היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות, יהיו מבחר שנות חייו - שבע עשרה השנים שגר בארץ מצרים הטמאה, 'עֲרֹת הָאָרֶץ'!?

כיצד יתכן לומר על המובחר ביותר שבאבותינו הקדושים שחי את חייו הרוחניים המושלמים ביותר דוקא בהיותו בארץ מצרים שעפרה טמא ואוירה טמא וכל אנשיה משוקצים וטמאים במדה שאין לה אח וריע, ועל שם כך נקראת ארץ זו "עֲרֹת הָאָרֶץ" (בראשית מב, ט) - הלא

9. שנאמר: "וְאֵת-יְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל-יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁשׁוֹן" (בראשית מו, ח).

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת ויחי - מאמר א, וז"ל:

בפתיחת פרשת ויחי נאמר: "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה" (בראשית מז, ח). בהקשר לפסוק זה, מביא הרבי מליובאוויטש זיע"א בספרו היום יום (ח"י טבת) מעשה מעניין:

בהיות האדמו"ר ה'צמח צדק' ילד, למד בתלמוד תורה את פירושו של בעל הטורים על הפסוק: "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" - החיים הטובים ביותר שהיו ליעקב, היו אותן השנים שחי במצרים.

באמת כל זמן שעם ישראל מעמד נגד כל החמדות והתאוות עסקו בתורה, הם החזיקו שבעולם.

מעין החכמה

כפירה, הרי אלו חיים בלתי בריאים עם נטיה מתמדת לחלות במחלות מדבקות!

כלומר: כמו שבגשמיות אויר צח ונקי מביא חיים בריאים, ולעומתו, אויר עכור ומזוהם מביא חלאים רבים, כך גם ברוחניות - כשחיים באויר שספוג בתורה ומצוות, זוכים לחיים בריאים. וכשחיים באויר שספוג במעשים ודיבורים מזוהמים, בהכרח שנדבקים בכל מיני מחלות רוחניות מדבקות.

לכן כשמחפשים מקום מגורים, רצוי מאוד לבחור מקום שמתגוררים בו אנשים שחיים באוירה של תורה ומצוות, ולא מקום שמתגוררים בו אנשים שחיים באוירה של הוללות והפקירות ועושים ככל העולה על רוחם.

אדם שרוצה שהנפש שלו תמיד תהיה בריאה, צריך להקפיד לחיות באוירה של קדושה, ולבלות את זמנו בקרב חברים וידידים שמוחם ולבם עסוקים בדברים קדושים, טובים ומועילים, ולא בדברים מגונים ופרועים לשמצה. ומי שרואה שחבריו אינם חיוביים, אט אט יפרוש מהם עד שימצא לעצמו חברים הגונים.

חשוב מאוד שאדם יתרחק, וכן ירחיק את אשתו וילדיו היקרים, מאנשים בעלי השפעה שלילית, ויתקרבו אך ורק לאנשים בעלי השפעה רוחנית טובה, משום שטבעו של האדם ללמוד מחבריו וקרוביו, וכפי שחבריו מתנהגים כך יתנהג גם הוא, כמו שנאמר: "הוֹלֵךְ אֶת חֻמְקָיִם יִחְפֹּם וְרָעָה כְּסִילִים יִרְעֵי" (משלי יג, ט). כלומר, מי שהולך עם חברים חכמים והגונים בסופו של דבר יחכם גם הוא כיון שילמד מהם דרכי חכמה... עייש באורך דברים נפלאים.

במקום טמא שזכה אמור הצדיק להרגיש בכל רגע ורגע יסורי תופת ממש כפי שלא ניתן לתאר!:

וכתשובה לכך, הסביר לו סבו של היצמח צדקי - אדמו"ר הזקן - דבר נפלא ביותר, אשר עוד לפני שיעקב אבינו ירד למצרים, דאג לשלוח לשם את יהודה כדי שיקים שם בית מדרש ראוי לשמו, שיהיה לו, לבניו ולנכדיו מקום מקודש לעסוק בתורה ותפילה. ועל ידי עסק התורה של יעקב אבינו, בניו ונכדיו בארץ מצרים, נטהרו ונתקדשו אדמת המקום שבו התגוררו והאויר שהקיף אותם, באופן כזה שהרגישו כאילו חונים הם על אדמת הקודש ובתוך האויר הטהור והמחכים של ארץ ישראל, ויכלו לחיות גם שם חיים רוחניים בצורה המושלמת ביותר.

דבר זה מלמד אותנו שלא משנה כלל היכן נמצאים - גם אם מדובר במקום טמא כארץ מצרים - כאשר מקימים במקום קהילה קדושה המורכבת מאנשים יראים ושלמים, בית כנסת (בית תפילה) ובית מדרש (בית לימוד תורה) ראויים לשמם, תלמוד תורה וישיבה קדושה וכדומה - ניתן לטהר את המקום, לקדש אותו בקדושת ארץ ישראל ולחיות בו חיים מושלמים לא רק מבחינה גשמית, כי אם גם מבחינה רוחנית.

להשלמת העניין, נזכיר מאמר נוסף של הרבי מליובאוויטש המובא אף הוא בספרו היום יום (י"א טבת), וז"ל: 'חיי האדם תלויים באויר שמסביבו. בלי אויר אי אפשר לחיות, ולפי סוג האויר שנושמים - כך הם החיים. כאשר חיים באויר של תורה ומצוות, אלו חיים בריאים. כאשר חיים באויר של

שלאכאורה, הוא לומד ולא עושה שזה חמור מאוד מאוד. אך אף על פי כן ילמד!

כי על ידי חזרתו תמיד על האזהרות אולי המאור שבה יחזירהו למוטב להפוך שרירות לבו הרע ואולי יהפוך הסם המוות לסם חיים לטוב ולרפואה לו.

ולכן אמרו חז"ל (פסחים נ:): 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף

על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה' - כי מתוך שלא לשמה יוכל לבוא לידי לשמה, ללמוד על מנת לשמור ולעשות, שהמאור שבה מחזירו למוטב. כמו שדרשו חכמים על הפסוק:

"אֶתִּי עֲזְבוּ וְאֶת־תּוֹרַתִּי לֹא שָׁמְרוּ" (ירמיה טז, יא) - הלואי אותי עזבו ותורת שמו, שהמאור שבה היה מחזירם למוטב!...¹²

אך ברבות הימים נחלשה ההתמדה, והם הפסיקו ללמוד תורה... וזו היתה בסופו של דבר סיבת השעבוד...

זגם אתה' - פנה הרב אל יוסי - 'אם תקבע לעצמך זמן קבוע ללמוד תורה, ברבות הימים תזכה לצאת מכל הרוע שלך!¹⁰

עוית קלה חלפה על פניו של יוסי...

הרב הביט בו ושאל: אתה לא מאמין לי? בוא תראה מה שכתב הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א, וזתו"ד:¹¹

גם אדם שנכשל באופן תמידי בגזל, עריות ושפיכות דמים, ילמד את ההלכות השייכות לעבירות הללו. והגם,

מעין החכמה

עד שרגילין בעבירות חס ושלוס רחמנא ליצלן רחמנא לישזבן, אף על פי כן הכח של התורה גדול כל כך עד שיכולה להוציא אותם מן העבירות שרגילין בהם חס ושלוס.

ואם יעשו להם חוק קבוע וחיוב חזק ללמוד בכל יום ויום כך וכך, יהיה איך שיהיה, בוודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאוד!

11. מאמרי אדמו"ר הזקן - הקצרים (עמוד תקסט), שו"ע הרב (הלכות תלמוד תורה, פרק ד - סעיף א).

12. אשרי אדם שלומד תורה בכל יום, שבכך הוא זוכה שהתורה

10. באחד השיחות שמסר הגה"ק רבי נחמן מברסלב לתלמידיו, אמר להם כך: הרבה אנשים באים ומתלוננים לְפָנַי על הקושי שהם חשים במלחמתם נגד יצר הרע, ומבקשים ממני עצה.

ובאמת העצה הכי טובה לכך היא לימוד תורה!

זה לשון קדשו (שיחות הר"ן - אות ט): נכספתי מאוד להמשיך את העולם אל עשיה שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד ללמוד כך וכך בכל יום ולא יעבור...

ודעו שאפילו אותן האנשים הרחוקים מן הקדושה מאוד שנלכדו במצודה רעה

אמר לו אליהו הנביא: אם אתה מבקש ללמוד תורה, עלה לירושלים אצל רבן יוחנן בן זכאי.

מיד קם ועלה לירושלים. בהגיעו חיפש את בית מדרשו של רבן יוחנן בן זכאי, נכנס וביקש לפוגשו.

כאשר נכנס פרץ בבכי מר, ורבן יוחנן שאל אותו: מפני מה אתה בוכה? ענה לו: מעולם לא למדתי כלום, ואפילו לקרוא קריאת שמע אני לא יודע!

וכך בעמל ויגיעה מתוך התמסרות מוחלטת, בביטול כל התאוות, במיעוט תענוגות למד את התורה. באהבתה - שגה. במתיקותה - שבע. דבריה - זרמו בגופו והיו לו למשיב נפש.

בינתים, הורקנוס ובניו חיפשו את אליעזר. לא מבינים לאן הוא נעלם. והנה נודע להם שאליעזר הלך ללמוד תורה בירושלים.

אחיו באו אל הורקנוס אביהם ואמרו לו: אנחנו עובדים קשה, משיביחים את העסקים, מגדילים את ההכנסות, ואליעזר הלך ללמוד תורה. וכשתגיע הירושה - אליעזר שלא עבד יקח חלק מ-ה-כ-ס-ף! אז דע לך, אנחנו לא מוכנים להמשיך לעבוד עד שתלך לירושלים ותודיע לאליעזר שהוא לא יקבל פרוטה מהירושה.

הורקנוס לקח את סוסו ועלה לירושלים. בהגיעו מצא את ירושלים לבושה חג. לרבן יוחנן בן זכאי היה אירוע משפחתי והזמין אליו את כל גדולי המדינה.

הורקנוס נכנס בחשש אל האולם הגדול, וכשראה אותו רבן יוחנן בן זכאי, הבין את הכל.

פנה אל אליעזר ואמר לו: אמור לנו דבר אחד מדברי תורה. והיה רבי אליעזר יושב ודורש ופניו מאירות כאור החמה וקרנותיו יוצאות כקרנותיו של משה, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה.

שהוא לומד מעלה אותו מדרגה אחר מדרגה, עד שברבות הימים הוא יזכה לחזות בנועם השם ולבקר בהיכלו.

יותר מזה.

הכח של התורה כל כך גדול, עד שיש בכחה להשפיע על כל אדם ובכל זמן.

לא משנה באיזה גיל אדם מתחיל לעבוד את ה', אם יקבל על עצמו את עולה של תורה ברצינות שום מדרגה לא תחשך ממנו!

ובענין זה מסופר כך (ספר רבותינו - עמוד קיט):

לפני אלפי שנים חי בארץ ישראל עשיר גדול ושמו הורקנוס. בנוסף לעושרו ה' בירך אותו גם בבנים מוכשרים, אך הוא סבר שכשרונות ניתנו רק בשביל לעבוד... ולכן שלח את כל בניו להשתלם ב... חקלאות.

אליעזר, היה מוכשר וחזק ביותר ולכן שלח אותו לעבוד ולחרוש קרקע הררית.

באחד הימים הגיע הורקנוס לבקר את בנו אליעזר ומצאו בוכה. שאל אותו: בני, מדוע אתה בוכה?

ענה לו: אבא, אני כבר בן עשרים ושמונה שנה ולא למדתי כלום, נפשי חשקה בתורה.

הורקנוס הזדעזע, ללמוד? מה עם העבודה?! עוזב אותך משטויות, קדימה לעבודה!

ראה אליעזר את עקשנותו של אביו, ולכן קיבל על עצמו תענית עד שיוושע... וכך חלפו עליו ארבעה עשר יום רצופים והוא עדיין בתענית, וכשהתחיל את היום החמשה עשר של התענית, נגלה אליו אליהו הנביא ושאל אותו: בן הורקנוס למה אתה בוכה?

ענה לו: אני כבר בן עשרים ושמונה שנה ומעולם לא למדתי תורה, וברצוני ללמוד.

למה זכה יהודה?

ומתוכם מינה יעקב את לוי לעמוד בראש ישיבתו, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות עבודת כוכבים פ"א ה"ג). וז"ל: ויעקב אבינו לימד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש, והושיבו בישיבה ללמד דרך השם

המנקה הרים אצבע. 'כן' - פנה אליו הרב - 'מה אתה אומר?'
'אני לא מבין! הרי ליעקב אבינו היו שלשה תלמידי חכמים עצומים ומופלגים, והם: לוי, יהודה ויששכר.

מעין החכמה

כי לא אוכל להוסיף לגלות לך עוד סתרי תורה, הורקנוס שאל את אביו: למה? אמר לו: לפי שאני רואה ומרגיש שבמהרה אסתלק מן העולם...

הגיע רבי עקיבא לבקרו וביקש ממנו, רבי: תלמד אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר במעשה מרכבה. באה אש והקיפה את שניהם...

ולימד אותו בסוגיית בהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולימד אותו מאתים וששה עשר טעמים של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות דמעות, וחזרה האש כבתחילה והקיפה אותם. והמשיך לפרש לו סודות של שיר השירים, וכשהגיע רבי אליעזר לפרש פסוק זה: "סִמְכוּנֵי בְּאֲשֵׁי שׁוֹת רְפָדוּנֵי בְּתַפְרוּחִים כִּי חוֹלַת אֶהְבֶּה אֲנִי" (שיר השירים ב, ה), גילה בזה הפסוק סודות נוראיים עד כי לא יכל רבי עקיבא לסבול האור הגדול שנתגלה שמה מן השמים, והרים קולו בבכיה וצעק. ולא היה יכול לדבר ממורא השכינה שהיתה שם.

המשיך רבי אליעזר ולימד אותו כל הדברים העמוקים וסודות העליונים שיש בשיר השירים, והשביעו שבועה שלא ישתמש בשום פסוק ממנו, כי על ידי סודות אלו שגילה לו היה יכול לפעול דברים נוראיים, כי אין רצונו יתברך שישתמשו בו הבריות מרוב הקדושה שיש בו... עיי"ש בהמשך דברי הזוהר הקדוש באריכות על גדולתו העצומה של רבי אליעזר בן הורקנוס.

עמד רבן יוחנן ונשקו על ראשו, ואמר: אשריכם אברהם יצחק ויעקב שיצא זה מחלצים.

כשמוע הורקנוס את דברי רבן יוחנן אמר: לא כך היה צריך לומר אלא - אשרי אני שיצא זה מחלצים...

כך חלפו השנים, ורבי אליעזר בן הורקנוס המשיך לעסוק בתורה בכל כחו, באהבה ובמסירות בקדושה ובטהרה. וזכה ללכת מחיל אל חיל ושיתגלו לפניו כל מחמדיה של תורה. עד שהגיע ובא היום האחרון... וכך מסופר בזוהר הקדוש (מדרש הנעלם, וירא דף צח ע"א):

שנו רבותינו, כשחלה רבי אליעזר הגדול (כך כונה רבי אליעזר בן הורקנוס), אותו יום ערב שבת היה, והושיב לימינו את הורקנוס בנו (רבי אליעזר קרא לבנו כשם אביו), והיה מגלה לו דברים עמוקים ונסתרים בסודות התורה, ובתחילה הורקנוס לא היה מקבל בדעתו את דבריו, שחשב שדעת אביו אינה מיושבת לפי שקרוב הוא למות, כיון שראה שדעת אביו מיושבת עליו, קיבל ממנו מאה שמונים ותשע סודות גדולים ועליונים...

כשהגיע לסודות של אבני שיש טהור שמתערבים במים העליונים שבהם מרומזים סוד מ"ד ומ"ן שמייחדים הצדיקים בעת פטירתם מן העולם בגודל אהבת ה', בכה רבי אליעזר והפסיק מלומר לו עוד סודות התורה, אמר: עמוד שם בני ותתבונן בסוד אבני שיש טהור

וכך גם בענייננו: התורה היא אור גדול עצום ונורא, וכדי לקבל אותו זקוקים לכלי.

וכל אחד כפי גודל הכלי וחוזקו כך הוא זוכה לקבל את שפע האור. אם הכלי קטן - השפע יהיה קטן, ואם הכלי גדול - השפע יהיה גדול.

והנה, בוודאי לשלשת בניו של יעקב היה כלי מתאים לאור התורה, ולכן הם זכו לאור התורה.

אך, בכל זאת ישנו הבדל ביניהם:

אצל שני האחים, לוי ויששכר, לא התגלה לנו מהות הכלי שהיה להם. ואילו אצל יהודה התגלה לנו הכלי שהיה לו. ולכן כאשר רצה יעקב ללמד דעת לדורות הבאים, שלח דוקא את יהודה, ללמדנו שכדי לקבל אור תורה זקוקים לכלי...

והכלי לאור תורה הוא הביטול לרצון השם! - סיים הרב את דבריו.

'הרב אפשר עוד קצת הסבר בבקשה?...

ולשמור מצות אברהם, וציוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תישכח הלימוד...

ואם כן מדוע בחר יעקב אבינו דוקא ביהודה?

הרב הסתכל במנקה בעינים מלאות הערכה ואמר: שאלה גדולה שאלת, שאלה גדולה מאוד!

אתה צודק. ליעקב אבינו היו שלשה בנים שהיו גדולים בתורה, והוא בחר דוקא ביהודה. והסיבה לכך, כדי ללמד דעת לדורות: **'התורה הקדושה היא אור, וכדי לקבל את האור זקוקים לכלי'**.

ואסביר את דברי:

אחת מהידיעות הבסיסיות ביותר בתורת הקבלה, היא הידיעה שיכל דבר רוחני היורד מן השמים זקוק לכלי שיכיל אותו! וכאשר אין כלי שמסוגל להכיל - השפע היורד לא מביא שום תועלת!

הכלי - ביטול לרצון השם!

'לפחות פעם אחת בימי חייכם, חשתם את המאמץ המחשבתי הגדול, ואת שעבוד הגוף, הקורה בזמן הלימוד בעיון. **והנה**, בוודאי היגיעה הזו חשובה מאוד.¹³

'אני מתאר לעצמי - המשיך הרב ואמר - 'שלפחות פעם אחת יצא לכם ללמוד תורה בשעבוד כל כחות הגוף והנפש'.

מעין החכמה

13. הקטע הבא הוא דבריו של הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (סוד ה' ליראיו - עמוד שגב).

את ריבוי החמודות של עולם הזה, בחינת 'רשות הרבים' בפיזור הנפש אחר ריבוי רצונות זרים, מְעוֹן לקדושת 'חמדה גנוזה', היא תורתנו הקדושה.

ומכיון שאצל יהודה התגלה הכלי הזה - הביטול לרצון ה' יתברך, לכן הוא זכה לאור תורה.

ולכן יעקב שלח דוקא אותו. כדי שנלמד...

הרב, קם ממקומו והתכוון ללכת...

'רגע' - התחננו המנקה ויוסי - 'עוד לא הבננו איפה התגלה אצל יהודה הביטול לרצון ה'!

הרב התיישב חזרה ובחן את פניהם הצמאות של המנקה ויוסי.

'שמעו' אני אסביר, אך קודם לכן ברשותכם אני רוצה לחזור על הדברים...

אך למרות זאת אם כל היגיעה היא יגיעה שכלית בלבד ואין בה יגיעה ועיון אמיתי לדרוש את ה', נותן התורה, וכמו שנאמר: "בְּכָל־לֵבִי דָרַשְׁתִּיךָ" (תהלים קיט, י) - (שלשם כך נקרא הבית שבו לומדים תורה 'בית המדרש'), אזי הוא יכול על ידי הלימוד להרהיב עוז בנפשו לעבור על רצון השם.

אך, כאשר, האדם לומד תורה מתוך ביטול הרצון הפנימי לרצון ה' יתברך, מתוך הכנעה ושפלות (דקדושה) לרצונו יתברך, אזי הוא זוכה שהשכל של התורה נעשה לו כלי לאור ומאור התורה.

כדי לשמש ככלי לאור שיתגלה בו, הוא צריך להיות בטל לאור בלי שום הרגשת ישות עצמו.

ואז יוכל להתקיים בו הפסוק: "תִּוְרַת אֱמֶת הִיְתֶה בְּפִיהוּ... וְרַבִּים הַשֵּׁיב מְעוֹן" (מלאכי ב, ו) - היינו שיוכל להשיב

בסוד עבדיך

מתאחד עם הבורא ביחוד נורא, נפלא ועצום!¹⁴

כאשר יהודי לומד תורה בהבנה, על ידי ההבנה הזו הרי הוא

מעין החכמה

ואף אם לא היה ולא יהיה הדבר הזה לעולם לבוא למשפט על טענות ותביעות אלו, מכל מקום, מאחר שכך עלה ברצונו וחכמתו של הקב"ה שאם יטעון זה כך וזה כך יהיה הפסק כך, הרי כשאדם יודע ומשיג בשכלו פסק זה כהלכה הערוכה במשנה או גמרא או פוסקים, הרי זה משיג ותופס ומקיף בשכלו, רצונו

14. וזה לשון התניא (ליקוטי אמרים - פרק ה): כשאדם מבין ומשיג איזו הלכה במשנה או בגמרא לאשורה על בוריה, הרי שכלו תופס ומקיף אותה, וגם שכלו מלובש בה באותה שעה. **והנה** הלכה זו היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, שעלה ברצונו שכשיטעון ראובן כך וכך דרך משל, ושמעון כך וכך, יהיה הפסק ביניהם כך וכך.

'זוכה' - המשיך הרב ואמר - 'היה מורינו ורבינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זי"ע א'.

'הרב' יורם היה בעל מוחין זכים ובהירים מאוד, ולמרות זאת, כל ימי חייו, הוא התהלך עם בוראו בתמימות ובפשטות. ועבד את בוראו מתוך ביטול וקבלת עול!¹⁵

אך, עם כל זה, הידיעה וההבנה היא רק הכלי ליחוד. אך היחוד עצמו נעשה רק על ידי הביטול. כאשר האדם מתבטל לשכל של התורה בלי שום הרגשת ישות עצמו, אזי הוא זוכה ליחוד הנפלא הזה.

מעין החכמה

לזכות ולראות את העולם מתוקן במלכות שדי.

על כנפי רוח נשאו השומעים, באזני רוחם שמעו את קול שופרו של המשיח, ובעיני רוחם ראו את מעגלי הריקודים סביבות מלך המשיח והצדיקים שעמו...

מתוך אויר זך ואלקי, עמד והתייצב בית המקדש השלישי, והכהן הגדול עמד והדליק את מנורת הזהב...

ואז, בתוך אותו שיעור נשגב ומרומם זה, גילה הרב יורם את סוד חייו, את סוד עבודתו הכמוסה, וכך אמר:

'ההבדל' ביני לבין האחרים, שאחרים מתרכזים באסיפת ידע, מנסים להשיג ולדעת כמה שיותר תורה, וכדי להשיג זאת הם לומדים הרבה.

אבל אני, כל דבר שלמדתי, לא המשכתי ללמוד את הידיעה הבאה עד שחינכתי את עצמי לנהוג לפי אותה ידיעה!!

השיעור הסתיים, לשומעים לקח הרבה זמן להתאושש ולחזור למציאות, ואז הם הבינו: סוד קדושתו של הרב יורם היה העמל והיגיעה, המפעל והעשיה, זו היתה שירת חייו.

וחכמתו של הקב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה ולא ברצונו וחכמתו כי אם בהתלבשותם בהלכות הערוכות לפנינו, וגם שכלו מלובש בהם.

והוא יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופינה.

15. היה זה בוקר ככל הבקרים, זה עתה הסתיימה התפילה בבית מדרשו של הרב יורם אברג'ל, והרב פתח ומסר את שיעורו היומי בספר התניא.

שיעורו הקבוע בספר התניא הִנֵּה מוקד משיכה להרבה מבני עליה ומבקשי ה' מכל רחבי הארץ, שנפשם כמהה ונכספה לחוש ולהרגיש קרבת ה'.

והגם שהשיעור נמסר בשעה מוקדמת בבוקר, בשעה שבע בשעון חורף, ובשש וחצי בשעון קיץ, לא הסתכלו על שום מניעה, והגיעו.

אך, ביום שאנו עסוקים בו, התרחש גילוי אלקי מיוחד, פניו של הרב זהרו בנוונים מיוחדים, מתיקות עילאית ונועם עליון נמסכה בלבבות השומעים...

לשמע דברי קדשו, נתמלאו העינים בדמעות מתוקות של געגועים

ולכן שחטו גדי עזים וטבלו את הכותונת בדם ובאו ליעקב ואמרו: "זאת מִצָּאֵנוּ הַכֶּר בָּא הַכֶּתֶנֶת בְּנֶף הוּא אִם לֹא" (בראשית לז, לב), ויעקב אומר, כן כן זו כותונת בני: "חֲתִיָּה רָעָה אֶכְלְתֶהוּ טָרֶף טָרֶף יוֹסֵף" (שם פסוק לג).

'חֲתִיָּה רָעָה אֶכְלְתֶהוּ' - ה'חֲתִיָּה' הוא יהודה! יהודה הרג את יוסף!

זוה לשון המדרש רבי תנחומא (ויגש אות ט): **לפי שהיה יעקב אבינו**

סבור שיהודה הרג את יוסף בשעה שהביאו לו את הכותונת, שנאמר: 'ויכירה ויאמר כותונת בני חיה רעה אכלתהו', ואין 'חיה' אלא יהודה, שנאמר: "גֹּר אֲרִיָּה יְהוּדָה" (בראשית מט, ט), **והיה אומר יעקב ליהודה, אתה הוא שטרפת אותו!**

יעקב אבינו האשים את יהודה בהריגת יוסף - ויהודה לא ענה כי **לאבא לא עונים!**

וירד יהודה מאת אחיו

ונשא לאשה את עילת בת שוע (סדר הדורות ב"א ריז) שהיתה כנענית.

והיא ילדה לו שלשה בנים ער ואונן וְשִׁלָּה ומאז פסקה מלדת. וכשהיה ער בן שמונה שנים הלך יהודה ולקח לער בכורו אשה ושמה תמר (סדר הדורות ב"א רכו) וער לא התנהג בקדושה ובצניעות ונפטר - ויעקב אומר ליהודה זה התשלום הראשון! **ויהודה שותק!**

והקב"ה האיר עליו את אורו, אור אין סוף המתוק, ושלשל לו משמי שמי קדם תורות נפלאות המחיות יהודים עד היום הזה.

והנה, את אחת מהתורות הנפלאות הללו הוא אמר בשבת קודש פרשת ויגש שנת תשע"ב, ופתחו במילים: **'עתה באתי מהיכלו של יהודה'.**

וכך הוא אמר:

בפרשת וישב סופר שאחיו של יוסף הלכו לרעות את צאן אביהם והתמהמהו מלשוב, ויעקב התמלא לבו בדאגה לשלומם ולכן שלח את יוסף לראותם, וכשהגיע אליהם יוסף הם פשטו את כותנתו ומכרוהו לישמעאלים, וכך התגלגל הדבר ויוסף הורד מצרימה.

האחים הקדושים התייעצו: 'מה נאמר לאבינו כשישאלנו היכן יוסף?'

ככל שעברו הימים הלך צערן של יעקב והתעצם, כמו שנאמר: "וַיִּבֶךְ אֹתוֹ אָבִיו" (בראשית לז, לה), וכשראו האחים את צער אביהם, הם פנו ליהודה ואמרו לו: 'אתה אשם! הרי אתה המלך שלנו, ואם היית אומר לנו לא למוכרו היינו שומעים לך!'

ולכן האחים הורידוהו מגדולתו, ולאחר שהורידוהו הלך יהודה לעדולם

ואחרי 12 חודש נפטרה אשתו של יהודה (שם) - ויעקב אומר לו זה התשלום השלישי! **ויהודה שותק!**

ויהודה משיא את אונן לתמר וגם הוא לא מתנהג בקדושה וצניעות ונפטר - ויעקב אומר ליהודה זה התשלום השני! **ויהודה שותק!**

מעשה תמר

אותה יהודה שאלה: 'מה את רוצה?' וענתה לו: 'גדיי עיזים'.¹⁷

עברו שלשה חדשים והנה סיפרו ליהודה: "זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים" (בראשית לח, כד), וצריך לחרוץ את דינה. לכן התאספו¹⁸ יצחק יעקב ויהודה והקימו בית דין והחליטו שדינה לשריפה.

ולא רצו לענות את הדין שלה, לכן שלחו אדם שיאסוף עצים וחומרים דליקים ולמול עיניה לבו את האש...

תמר שלא רצתה לבייש את יהודה שלחה אליו ברמז¹⁹ - "הכר נא²⁰ למי החותמת והפתילים והמטה האלה" (שם פסוק כה). באותם רגעים יהודה חש בושה גדולה רבה ועצומה לאין שיעור, הוא חש איך הדם מתאסף מכל גופו ובורח אל

וכשראה יהודה ששני בניו שחיו עם תמר מתו, אמר: 'זו אשה קטלנית'.

דהיינו שהאנשים שחיים אתה מוחזקים למות ולכן לא רצה לתת לה את שְׁלָה בנו. ולמרות שתמר היתה אשה צעירה שכל חייה לפניה ויכלה למצוא בקלות בעל חדש לא רצתה לוותר על שְׁלָה, כי תמר שהיתה בתו של שם ומגיל ילדות חֹתֶתָה את האושר שיש בבית של תורה,¹⁶ את ההוד קדומים וניחוח החיים המְפֹכָה וזורם אל עומק השיתין שבלב, את השולחן הטהור של שבת קודש המלווה בשירים וניגונים ובסיפורי צדיקים. לא היתה מוכנה בשום אופן לוותר על הזכות להידבק בזרע אברהם וביהודה הצדיק דוקא.

ולכן כששמעה שיהודה הולך תמנתה הלכה וישבה בדרך וכשראה

מעין החכמה

18. **ילקוט** שמעוני (פרשת וישב - רמז קמה).
19. **מכאן** למדו חכמים (בבא מציעא נט.): נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.
20. **ובמדרש** רבה (שם אות יא) כתב, מכיון שיהודה אמר ליעקב: "הכר נא הכתונת בנך" (בראשית לו, לב), לכן נענש שתמר

16. **כן** כתב חכם מנחם מנשה בספרו אהבת חיים (פרשת וישב - עמוד קפא).
17. **ובבראשית** רבה (פרשה פה - אות ט) מבואר, שמכיון שיהודה ציער את אביו בגדיי עיזים (שהרי צבעו את כתונת יוסף בדם גדיי עיזים) לכן גם תמר רימתה אותו בגדיי עיזים. **כי בשמים מקפידים מאוד על צער של הורים!**

ויעקב רואה. ושומע. ואומר לו: 'בעשרת הדברות מצאנו שנשמך "לא תרצח" ל"לא תנאף" (שמות כ, יג). ללמדנו שבהתחלה רוצחים ואחר כך נכשלים בנשים. וזה מה שקרה אצלך, בהתחלה הרגת את יוסף ועכשיו נכשלת בתמר - וזה התשלום הרביעי! **ויהודה שותק!**

הלב²¹ ובקרב מתחוללת מלחמה, והמחשבות סוערות במוחו: 'אני יכול להתחמק מקיום הפסק דין של תמר (ללא צורך להודות) ואז גם תמר תינצל מהמיתה וגם אני ינצל מהבושה! אבל יהודה מתגבר ובקול עז מכריז: **'אני עשיתי זאת'.**

קחו מזמרת הארץ

ואז ניגש יהודה לאביו ואמר לו: 'תן לי את בנימין ואני אחזיר לך אותי'. ויעקב אומר לו: ²² 'לא מספיק שהרגת את יוסף אתה רוצה להרוג גם את בנימין'. **ויהודה שותק!**

ויהודה אומר ליעקב: 'אבא, הפעם אל תדאג - אני אקח עליו אחריות'. ויעקב מסכים ואומר להם: 'אם אתם מוכרחים לפגוש את השליט לפחות נפייס אותו', כמו שכתוב: 'ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן **איפוא**²³ זאת עשו

עברו שנים והחל רעב בארץ ואחי יוסף ירדו מצרים לשבור בר, ויוסף השליט אמר להם: 'אל תבואו לפני רק עם בנימין'. וכשהרעב בארץ התחזק אמר יעקב לבניו: 'לכו למצרים ותקנו לנו מעט אוכל'. ענו לו בניו: 'כדי לרדת למצרים אנחנו צריכים את בנימין'. ויעקב פחד לשלוח אתם את בנימין. אמר, שמא נגזר על רחל ובניה שימותו בדרך שהרי רחל ויוסף מתו בדרך ואם תקחו את בנימין שמא גם הוא ימות.

מעין החכמה

22. כך משמע לפי דברי המדרש רבי תנחומא (ויגש אות ט): 'ויהיה **אומר** יעקב ליהודה אתה הרגת אותי'.

23. ובמדרש (בראשית רבה, פרשה צא - אות יא): רבי לוי בשם רבי תנחום בן חנילאי אומר, אמר יעקב מכיון שאחרי שלקחתי את הברכות מאבי יצחק חרד יצחק חרדה גדולה ואמר: "אם כן מי **איפוא** הוא" (בראשית כז, לג), לכן עכשיו נענשתי לומר: "אם כן **איפוא** זאת עשוי" (שם מג, יא). **כי בשמים מקפידים מאוד על צער של הורים!**

אמרה לו: "הכר נא למי החותמת" (שם לח, כה), **כי בשמים מקפידים מאוד על צער של הורים!**

21. כך אבא מארי עט"ר הסביר את דברי הגמרא (בבא מציעא נח:): 'כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים, דהרי אזיל סומקא ואתי חוורא'. וביאר, שהלב הוא מלך האברים והאברים הם השלוחים, וכשיש צרה גדולה רבה ועצומה כולם בורחים להסתופף בצל המלך. ולכן כשמביישים אדם הוא מרגיש צרה גדולה וכל דמי גופו בורחים אל לבו ומזה נוצר חרוון הפנים, ובשמים דנים את המבייש כרוצח.

מתוך הרגשת עליונות ומתוך הרגשה שכולם צריכים רק לספק את הצרכים והרצונות שלי, אז סימן שהוא בהמה!

ולכן אמר יעקב אבינו לבניו צריך להוציא ממנו את רוח הבהמה ולשים בתוכו רוח של אדם, ²⁴ וזה על ידי שירים וניגונים קדושים, ומה שאמר הפסוק: 'צרי דבש נכאת לוט בוטנים ושקדים', זה בחינת תָּוִים ומשקלי השיר.

קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולוט בוטנים ושקדים" (בראשית מג, יא). וצריך להבין איך יעקב רוצה לפייס מלך עם שקית של בוטנים ושקדים?

ומצאנו בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן (תניינא - תורה סג) שביאר שיעקב ידע ברוח קדשו שכשאדם חי במציאות שהתייחסותו לזולת מתוך התנשאות,

כלל גדול - דיבור מפסיד מורא

הביטול של יהודה לרצון הבורא יתברך הוא היה הכלי שהכיל בתוכו את אור התורה.

'עתה' אתם מבינים - המשך הרב ואמר - 'מדוע שלח יעקב דוקא את יהודה, כי אצלו התגלה לדורות הביטול שלו אל ה' יתברך...'

המנקה הסתכל על יוסי ואמר: 'ברוך השם שזכיתי לפגוש אותך, בזכותך שמעתי דברים שלא שמעתי מעולם...'

וברשותכם, נרחיב עוד מעט במצות כיבוד הורים...

למרות כל הבזיונות יהודה לא ענה לאביו - כי לא סותרים דבריו של אבא! וכמו שפסק השולחן ערוך (יורה דעה, סימן רמ - סעיף ב):

איזה מורא, לא יעמוד במקומו המיוחד לו לעמוד שם בסוד זקנים עם חבריו, או מקום המיוחד לו להתפלל, ולא ישב במקום המיוחד לו להסב בביתו, **ולא סותר את דבריו ולא מכריע את דבריו בפניו, אפילו לומר נראין דברי אבא.**

ומכיון שלפי ההלכה אסור לענות לאבא, יהודה לא ענה.

מעין החכמה

להיות בהמות אוכלי עשב (כי הרי אדם נמשך אחרי סביבתו) ועל ידי ניגונים מתברר רוח האדם מרוח הבהמה.

24. ובליקוטי מוהר"ן (שם) כתב, שלכן נתן ה' בלב הרועי בהמות חשק לנגן, כי לולא הניגון הם עצמם היו נהפכים

מעלת מצות כיבוד אב ואם

במקום אחר (נדה לא.) הרחיבו חז"ל דבריהם יותר בביאור שותפות זו שבין הבורא לאב והאם ביצירת הילד, וכך הם אמרו:

מחלק האב נוצר בילד הלובן, שממנו מתפתחים בגופו חמשה דברים, והם: העצמות, הגידים, הציפורנים, המוח והלובן שבעין.

מחלק האם נוצר בילד האודם, שממנו מתפתחים בגופו חמשה דברים, והם: העור, הבשר, הדם, השערות והשחור שבעין.

וכנגד כל עשרת הדברים שנותנים האב והאם גם יחד בילד, נותן בו הקב"ה עשרה דברים, שהם: רוח, נשמה, אור הפנים, ראיית העין, שמיעת האוזן, דיבור פה, הילוך רגלים, דעת, בינה והשכל.

לפי זה יובן מדוע החשיבו את מצות כיבוד אב ואם לאחת מן המצוות העוסקות בכבוד המקום?

והיינו כי מכיון שהאב והאם שותפים עם הקב"ה ביצירת האדם, על כן מצד כבודו של הקב"ה חלה עלינו החובה לכבד גם את שותפיו ביצירתנו, וחיוב כבוד ההורים נמשך מתוך החיוב לכבד את הקב"ה!

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת יתרו - מאמר ט), וז"ל:

במעמד הר סיני קיבלנו שני לוחות אבנים ובכל אחד כתובים חמשה דברות. בלוח הימני ישנם חמשה דברות העוסקות במצוות שבין אדם למקום, ובלוח השמאלי ישנם חמשה דברות העוסקות במצוות שבין אדם לחברו.

והנה החמש מצוות שבין אדם לחברו הם: 'לא תרצח', 'לא תנאף', 'לא תגנוב', 'לא תענה', 'לא תחמוד'. והחמש מצוות שבין אדם למקום הם: 'אנכי ה' אלהיך', 'לא יהיה לך אלהים אחרים', 'לא תשא', 'זכור את יום השבת', 'כבד את אביך ואת אמך'.

וצריך להבין, והרי מצות כיבוד אב ואם היא בכלל המצוות שבין אדם לחברו ומדוע החשיבו לאחת מן הדברות העוסקות בכבוד המקום?

כדי לבאר זאת נקדים את דברי הגמרא (קידושין ל:): 'שלשה שותפין הן באדם (ביצירתו): הקב"ה ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכיבדוני'.

פרשת ויגש - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ונאמר: "כבוד את ה' מהונך" (משלי ג, ט), השווה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום.

נאמר: "איש אמו ואביו תיראו" (ויקרא יט, ג), ונאמר: "את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד" (דברים ו, ג), השווה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום. **וה' יזכנו לקיים מצוה אדירה זו כראוי!**

לכן נחשב גם דְּבַר זה לאחד מן הדברות העוסקים בכבוד המקום.²⁵

ומכיון שישנה שותפות של ממש בין ההורים לבין הקב"ה ביצירת הוולד, על כן כבודם ומוראם שקול ממש לכבודו ומוראו של הקב"ה, כמו שאמרו חז"ל (קידושין ל:): "נאמר "כבוד את אביך ואת אמך" (שמות כ, יב),

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

כן הכח של התורה גדול כל כך עד שיכול להוציא אותם מן העבירות שרגילים בהן חס ושלום.

ובלבד שיעשו להם חוק קבוע וחייב חזק ללמוד בכל יום ויום כך וכך, ואזי יהיה איך שיהיה, בוודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאוד!

ג. כאשר האדם זוכה ללמוד תורה מתוך ביטול הרצון הפנימי לרצון ה' יתברך, **מתוך ביטול לאור בלי שום הרגשת ישות עצמו,** אזי הוא זוכה שהאור של הקב"ה מתגלה בו ושומר ומגין עליו מכל ירוח רעה'.

ד. כאשר יהודי לומד תורה בהבנה, על ידי ההבנה הזו הרי הוא מתאחד עם הבורא ביחוד גורא, נפלא ועצום! אך, עם כל זה,

א. הדרך היחידה שאדם יוכל להחזיק מעמד ביהדותו בקושי הגלות היא אך ורק על ידי לימוד התורה! **משום שכאשר האדם לומד תורה הוא זוכה להמשיך את אורו יתברך למטה, והאור הזה מזכך ומטהר את הנפש.** כאשר אדם קובע לעצמו זמן קבוע ללמוד תורה, ברבות הימים הוא יזכה לצאת מכל הרוע שלו!

ב. הרבה אנשים מתלוננים על הקושי שהם חשים במלחמתם נגד יצר הרע, ומבקשים עצה. ובאמת העצה הכי טובה לכך היא לימוד תורה!

וזו עצה המועילה לכל אדם, ואפילו לאנשים הרחוקים מאוד מן הקדושה שנלכדו בידי יצר הרע עד שרגילים בעבירות חס ושלום, אף על פי

מעין החכמה

הלוחות שהיו החמשה ראשונים בלוח אחד שהם כבוד הבורא כמו שהזכרתי, והחמשה השניים בלוח אחר, שיהיו חמש כנגד חמשי.

25. **זוה** לשון קדשו של הרמב"ן (יתרו כ, יא): יוהנה עשרת הדברות חמשה בכבוד הבורא וחמשה לטובת האדם... והנראה במכתב

פרשת ויגש - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

של הוללות והפקירות ועושים ככל העולה על רוחם.

ו. אדם שרוצה שהנפש שלו תמיד תהיה בריאה, צריך להקפיד לחיות באוירה של קדושה, ולבלות את זמנו בקרב חברים וידידים שמוחם ולבם עסוקים בדברים קדושים, טובים ומועילים, ולא בדברים מגונים ופרועים לשמצה. ומי שרואה שחבריו אינם חיוביים, אט אט יפרוש מהם עד שימצא לעצמו חברים הגונים.

חשוב מאוד שאדם יתרחק, וכן ירחיק את אשתו וילדיו היקרים, מאנשים בעלי השפעה שלילית, ויתקרבו אך ורק לאנשים בעלי השפעה רוחנית טובה, משום שטבעו של האדם ללמוד מחבריו וקרוביו, וכפי שחבריו מתנהגים כך יתנהג גם הוא, כמו שנאמר: 'הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע'. כלומר, מי שהולך עם חברים חכמים והגונים בסופו של דבר יחכם גם הוא כיון שילמד מהם דרכי חכמה.

הידיעה וההבנה היא רק הכלי ליחוד. אך היחוד עצמו נעשה רק על ידי הביטול. כאשר האדם מתבטל לשכל של התורה בלי שום הרגשת ישות עצמו, אזי הוא זוכה ליחוד הנפלא הזה.

ה. חיי האדם תלויים באויר שמסביבו. בלי אויר אי אפשר לחיות, ולפי סוג האויר שנושמים - כך הם החיים. כמו שבגשמיות אויר צח ונקי מביא חיים בריאים, ולעומתו, אויר עכור ומזוהם מביא חלאים רבים, כך גם ברוחניות - כשחיים באויר שספוג בתורה ומצוות, זוכים לחיים בריאים. וכשחיים באויר שספוג במעשים ודיבורים מזוהמים, בהכרח שנדבקים בכל מיני מחלות רוחניות מדבקות.

לכן כשמחפשים מקום מגורים, רצוי מאוד לבחור מקום שמתגוררים בו אנשים שחיים באוירה של תורה ומצוות, ולא מקום שמתגוררים בו אנשים שחיים באוירה

התנ"א היומי עם הרב יורם

לכבוד י"ט כסלו מצטרפים לרבבות הלומדים

שיעורי לימוד יומיים
מתוך ביצור ירום' על התנ"א
לא בא כבושם הזה!

- 10 דקות לימוד יומי מרתק** 🕒
- לכל יהודי - בכל רמה רוחנית** 👥
- מסקנות מעשיות בכל יום** 📖
- חוברת חודשית - עד הבית** 🏠
- 26 ₪ לחודש בלבד!** 💰

08-37-40-200 📞

ברכת הפצת המעיינות

י"ט כסלו

הברכה השנתית

שהנהיג אבינו מו"ר הרב **יורם אברג'ל** זיע"א

הזוכים יתברכו בכל יום ובעתות רצון
על ידי בנו ממשיך דרכו

הרב **ישראל אברג'ל** שליט"א

סגולה לגאולה פרטית וכללית,
לשמירה והגנה, לבנים קדושים, פרנסה, בריאות והצלחה

להצטרפות חייגו: 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים

בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת ויגש
ז' עטת התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:49	17:18	16:27	באר שבע
17:47	17:16	16:25	תל אביב
17:44	17:13	16:23	חיפה
17:57	17:24	16:33	אילת
17:52	17:20	16:30	ירושלים
		16:10	ירושלים 40 דק'

מסירות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

כשאדם יודע מה ללמוד וממני ללמוד והולך לשמוע דברי תורה נקיים מוחכם צדיק וירא שמים שכל תורתו היא רק לשם שמים, זוכה שלא רק שהוא נשאר בריא אלא גם משתנה לטובה בכל דרכיו, וכן יש בכך גם תועלת שכל ילדיו ילכו בדרך ה' - שזאת ההצלחה האמתית בחיים.

שכאשר אדם שומע ומבין את חשיבות לימוד התורה וקיום המצוות, הוואה בלידיו את דור ההמשך, הוא רוצה ומשתוקק שגם ילדיו ילכו בדרך הנכונה, לכן הוא מוכן להקריב מעצמו ולעשות כל שביכולתו ולראות לכל מה שהם צריכים כדי שילמדו תורה ויקיימו מצוות בשמחה ורצון.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופייבוקס במס' 054-26-380-26**